

मोलुङ गाँउपालिकाको गाउँसभा २०७७ साल आषाढ २५ गते
उपाध्यक्ष श्री हेम कुमारी तामाङ्ग ज्युले प्रस्तुत गर्नुभएको बजेट बक्तव्य

आर्थिक वर्ष २०७७।०७८ को
बजेट बक्तव्य

मोलुङ गाउँपालिका
प्राञ्चा, ओखलढुङ्गा
१ नं. प्रदेश, नेपाल

यस गरिमाय सभाका अध्यक्ष महोदय, प्रमुख अतिथी ज्यू, विशिष्ट अतिथी ज्यूहरु, अतिथी ज्यूहरु, सभाका सदस्यज्यूहरु, विभिन्न कार्यालयबाट उपस्थित हुनुभएका कार्यालय प्रमुखज्यूहरु, शिक्षक शिक्षिका ज्यूहरु, समाजसेवी, बुद्धिजीवी वर्गहरु, सुरक्षाकर्मी ज्यूहरु, पत्रकार ज्यूहरु कर्मचारी साथिहरु लगायत उपस्थित सम्पूर्ण महानुभावहरुमा हार्दिक नमस्कार ।

गाउँसभाका अध्यक्ष महोदय,

मोलुङ गाउँपालिकाको उपाध्यक्षको हैसियतले सम्मानित सभासमक्ष आगामी आर्थिकवर्ष २०७७।०७८ को बजेट प्रस्तुत गर्न पाउँदा अत्यन्तै गौरवान्वित भएको छु । यस अवसरमा देश र जनताको निम्ति जीवन समर्पन गर्नु हुने ज्ञात अज्ञात शहिदहरु प्रति हार्दिक श्रृन्दान्जली व्यक्त गर्न चाहन्छु । साथै सामाजिक न्याय, आर्थिक सम्मुन्नति, राजनीतिक परिवर्तनका लागि संघर्ष गर्नु हुने महान जनता र नेतृत्व गर्नुहुने नेपाली राजनीतिका शिखर व्यक्तित्वप्रति आभार प्रकट गर्न चाहन्छु ।

लामो समयको जनताको राजनीतिक संघर्ष पश्चात स्थानीय तहको निर्वाचन सँगै नेपालका संविधानमा व्यवस्था भए बमोजिमको नयाँ राज्य व्यवस्थाको सुरुवात भएको तिन वर्ष वितिसकेको छ, यो अवधिमा शासन व्यवस्थामा अन्योलता, पूर्वाधारको कमी जस्ता समस्याहरु सामना गर्नुपरेको छ । यस बावजुत पनि यहाँका जनताले नजिकमा सेवा र गाउँ टोलमा विकासका अनुभूति गरेका छन् ।

अपार प्राकृतिक श्रोत र प्राकृतिक मनोरम, खेतियोग्य जमिन, मेहनती जनता यहाँका सम्पत्ति हुन् । नेतृत्व वर्गले यिनै सम्पत्तिलाई जनताको खुशीमा परिवर्तन गर्न सके मोलुङ गाउँपालिकाको अभियान सफल हुनेछ । वर्तमान सरकारले आत्मसात गरेको समृद्ध नेपाल, सुखी नेपालीको राष्ट्रिय आकांक्षालाई मध्यनगर गरिएको छ । सामाजिक न्याय सहितको तीव्र विकास, सुशासन सहितको जनउत्तरदायी स्थानीय सरकार, सभ्य र सुसंस्कृत समाज निर्माण गर्दै समतामूलक विकासको निम्ति मोलुङ गाउँपालिका लागि परेको छ ।

जनताले नजिकबाट सर्वसुलभ तरिकाले सार्वजनिक सेवा लिने अवस्था सिर्जना भएको छ । सार्वजनिक निकायबाट भोग्नु परेको अनावश्यक सास्तीको अन्त्य भई जनतामा स्थानीय सरकार प्रतिको विश्वसनियता वृद्धि भएको छ ।

चरम गरिबी, विपन्नता, निरक्षरता र पछौटेपनको शिघ्र अन्त्य हुनेछ र स्थानीय जनतामा रोजगारीको अवसर, सार्वजनिक सेवाको सर्वसुलभता, बचत गर्ने बानीको विकास, आधारभूत शिक्षा र प्राथमिक स्वास्थ्यमा पहुँच, सामाजिक न्याय र सुरक्षाको प्रत्याभूति भएको छ ।

निजी, सहकारी, अर्धसरकारी संघ संस्थाहरुलाई गाउँपालिकाले विकासको साझोदारीको रूपमा स्वीकार गरेको छ साथै लगानी मैत्री वातावरण र संरचना निर्माणमा ध्यान केन्द्रित भएको छ ।

मोलुङ गाउँपालिकाको आगामी आर्थिक वर्षको बजेट सीमा तर्जुमा गर्दा मैले नेपालको स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४, संघ र प्रदेशको बजेट, मोलुङ गाउँपालिकाको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम, राजस्व

परामर्श समिति, श्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समिति, दीगो विकासको लक्ष्य आदिलाई आधारको रूपमा लिएको छु, साथै स्थानीय सामाजिक संघ संस्था, बुद्धिजिवि, राजनीति कर्मी, भद्र भलादमी आदिको सुझावहरूलाई पनि मार्गदर्शनको रूपमा लिएको छु । चालु आर्थिक वर्षमा हासिल भएका उपलब्धिहरू संस्थागत गर्दै नागरिकको सामाजिक र आर्थिक हित प्रबर्द्धन गर्न उपलब्ध श्रोतको समन्यायिक बाँफाँड, सेवाको सरल र समान वितरण, विकासमा समान सहभागीता, जनतामा विकासको स्वामित्त ग्रहण जस्ता महत्वपूर्ण कुराहरूमा विशेष ध्यान दिइनेछ ।

सम्मानित सभाध्यक्ष महोदय,

अब म मोलुङ गाउँपालिकाको आर्थिक स्थितिको सामान्य जानकारी गराउन चाहन्छु ।

१. चालु आ.व.को वित्तीय प्रगति सन्तोषजनक रहेको पाइन्छ, चालु खर्च भन्दा विकास खर्चको हिस्साको प्रगति उपलब्धीमूलक भएको पाइन्छ ।

२. गाउँपालिकामा आधुनिक कृषि प्रणालीको सुरुवात भएको छ यसले कृषकको आयस्तर वृद्धि गर्नमा महत्वपूर्ण सहयोग पुगेको पाइन्छ ।

३. सडकको विस्तारले दैनिक उपभोग्य सामान उपलब्धता सहज भएको जसले प्रतिष्पर्धात्मक बजार प्रणालीको विकास भएको छ ।

४. वस्तु निर्यात भन्दा आयात बढी रहेकोले स्थानीय उत्पादनलाई बढी प्राथमिकता दिनुपर्ने नीति अबलम्बन गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

५. राजस्व परिचालनको लक्ष्य नजिक पुगेको देखिँदै न त्यसैले । राजस्व प्रशासनलाई चुस्त, दुरुस्त र प्रभावकारी बनाउने रणनीति गाउँपालिकाले लिनु पर्ने देखिन्छ । राजस्व प्रणालीमा द्विविधा विद्यमान देखिन्छ ।

६. जनतामा आर्थिक असन्तुलन देखिन्छ । त्यसैले विपन्न र लक्षित उन्मुख कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

७. बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाहरूको उपस्थिति संख्यात्मक रूपमा मात्र रहेकोले उत्पादनमूलक कार्यमा उत्प्रेरित गर्नु आवश्यक देखिन्छ ।

सम्मानित सभाध्यक्ष महोदय,

अब म आगामी आर्थिक वर्ष २०७७।०७८ को बजेटको उद्देश्य तथा प्राथमिकता प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

बजेटका उद्देश्य र प्राथमिकता निम्नानुसार छन:-

- सडकको विस्तार र स्तरोन्नती गरी नागरिकलाई यातायातको पहुँचमा बढाउने
- कृषि र पशुपालनको उत्पादन गुणस्तर वृद्धि गरी आयात प्रतिस्थापन गर्दै निर्यात बढाउने ।

● पर्यटन क्षेत्रलाई विकास र विस्तार गरी समग्र गाँउपालिका नै पर्यटकीय गन्तव्यकोरु पमा विकास गर्न प्रदेश सरकार र संघिय सरकारसंग समन्वय सहकार्य र साझेदारीमा पर्यटकिय क्षेत्रको बिकास गर्नु पर्ने देखिन्छ ।

- उपलब्ध श्रोत साधनको न्यायोचित वितरण, विकासमा समान सहभागिता गराइनेछ ।
- स्वास्थ्य र शैक्षिक गुणस्तर बृद्धि गरिनेछ ।
- सामाजिक बेमेल र आर्थिक विषमतालाई अन्त्य गरिनेछ ।
- सामाजिक कलह, झगडा र विपत्तिहरूलाई अन्त्य गरिनेछ ।
- युवा स्वरोजगार कार्यक्रलाई बढवा दिइनेछ ।
- जनतामा मौलिक हकको प्रत्याभूति दिलाइनेछ ।
- सेवा प्रवाहको गुणस्तर बृद्धि गरी प्रक्रियागत झन्झटलाई अन्त्य गरिनेछ ।
- खाद्य सुरक्षाको प्रत्याभूति गरिनेछ ।

सम्मानित सभाध्यक्ष महोदय,

अब म बजेट तर्जुमाका आधार र सिद्धान्तहरू प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

- नेपालको संविधान,
- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ,
- राष्ट्रिय प्राकृतिक श्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, , २०७४
- संघ र प्रदेश सरकारले जारी गरेको नीति, कानुन तथा मापदण्डहरू,
- स्थानीय तहमा बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, आर्थिक व्यवस्थापन तथा , सम्पत्ति हस्तान्तरण सम्बन्धी निर्देशिका, २०७,४

- अन्तरसरकारी वित्तीय हस्तान्तरण निर्देशिका,
- दीगो विकासको लक्ष्य,
- संघीय, प्रादेशिक र स्थानीय तहको आवधिक विकास योजना,
- स्थानीय तहको मध्यकालीन खर्च संरचना,
- उपलब्ध श्रोत र साधन,
- विकासका अन्तर सम्बन्धित विषयहरू,
- नेपाल सरकारले क्षेत्रीय तथा अन्तर्राष्ट्रियस्तरमा जनाएका प्रतिबद्धताहरू,
- संघ र प्रदेशले अबलम्बन गरेका आर्थिक नीतिहरू,
- विकासका आवधिक योजना, रणनीतिक योजना, क्षेत्रगत गुरुयोजना,
- संघीय सरकार र प्रदेश सरकारको निर्देशन तथा परिपत्रहरू,
- राजस्व परामर्श समितिको प्रतिवेदन आदि ।

सम्मानित सभाध्यक्ष महोदय,

अब म मोलुङ गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७७।०७८ को अनुमानित आय श्रोत प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

अर्थ मन्त्रालय, राष्ट्रिय प्राकृतिक श्रोत तथा आयोग, वित्त प्रदेश सरकार बाट प्राप्त पत्र तथा प्रदेश बजेट बक्तव्य र आ.व. २०७६।०७७ को बैक मौज्दातको आधारमा आ.व. २०७७।०७८ मा यस मोलुङ गाउँपालिकामा प्राप्त अनुमानित कुल बजेट रु. ३५५१७५३५० ।-(पैतिस करोड एकाउन्न लाख पचहत्तर हजार तिन सय पचास) निम्न अनुसार को शिर्षकगत आय विवरण रहेको छ ।

- संघिय सरकार वित्तिय समानिकरणबाट प्राप्त:- रु ८ करोड ७ लाख ।
- संघिय सरकार सर्शत अनुदानबाट प्राप्त:- रु १८ करोड ९३ लाख
- संघिय सरकार राजश्व बाँडफाँडबाट प्राप्त:- रु ६ करोड १५ लाख ४६ हजार ३ सय ५०
- प्रदेश सरकार सवारी कर राजश्व बाँडफाँडबाट प्राप्त आय रु २४ लाख ९ हजार ।
- प्रदेश सरकार समानिकरण अनुदान:- रु. ७० लाख
- अनुमानित आन्तरिक राजश्व - रु. २२ लाख २० हजार ।
- प्रदेश समपुरक अनुदान:- रु १ करोड ।
- प्रदेश विशेष अनुदान:- २० लाख ।

गरी आव. ०७७।०७८ को जम्मा अनुमानित आय ३५५१७५३५० ।-(पैतिस करोड एकाउन्न लाख पचहत्तर हजार तिन सय पचास) रहेको छ ।

सम्मानित सभाध्यक्ष महोदय,

आ.व. २०७७।०७८ मा सम्पूर्ण बजेटको चालुगत र पूँजिगत बजेट विवरण पेश गर्न चाहन्छु ।

यस आर्थिक वर्षमा चालुगत बजेट तर्फ कर्मचारी पारिश्रमिक, कार्यालय संचालन, व्यवस्थापन लगायत अन्य चालु प्राकृतिका विविध शिर्षकमा एकमुष्ट बजेट रु ६ करोड ६१ लाख ७५ हजार ३ सय पचास बजेट छुट्याईएको छ । भने पूँजिगत तर्फ रु ९ करोड ९७ लाख बजेट विनियोजन गरीएको छ ।

सम्मानित सभाध्यक्ष महोदय,

अब म मोलुङ गाउँपालिका, गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय, विषयगत शाखाहरु, वडा कार्यालय, क्षेत्रगत कार्यक्रम तथा विनियोजन सम्बन्धी विवरण प्रस्तुत गर्न अनुमति चाहन्छु ।

- मोलुङ गाउँपालिका, वडा नं. १ लाई रु. ३६००००० ।- ३६ लाख विनियोजन गरिएको छ ।
- मोलुङ गाउँपालिका, वडा नं. २ लाई रु ३७००००० ।- ३७ लाख विनियोजन गरिएको छ ।
- मोलुङ गाउँपालिका, वडा नं. ३ लाई रु ३२००००० ।- ३२ लाख विनियोजन गरिएको छ ।
- मोलुङ गाउँपालिका, वडा नं. ४ लाई रु. ३४००००० ।- ३४ लाख विनियोजन गरिएको छ ।
- मोलुङ गाउँपालिका, वडा नं. ५ लाई रु. ३४००००० ।- ३४ लाख विनियोजन गरिएको छ ।

- मोलुङ गाउँपालिका, वडा नं. ६ लाई रु. ३६०००००।- ३६ लाख विनियोजन गरिएको छ ।
- मोलुङ गाउँपालिका, वडा नं. ७ लाई रु. ३९०००००।- ३९ लाख विनियोजन गरिएको छ ।
- मोलुङ गाउँपालिका, वडा नं. ८ लाई रु. ३६०००००।- ३६ लाख विनियोजन गरिएको छ ।

अध्यक्ष महोदय,

अब म मोलुङ गाउँपालिकाको गौरवको योजना तथा कार्यक्रमहरू प्रस्तुत गर्न गईरहेको छु ।

क) आर्थिक विकास:-

१) विकासको आधारशिला आर्थिक विकास हो । यस क्षेत्रलाई गाउँपालिकाले उच्च प्राथमिकतामा राखेको छ । आर्थिक विकासलाई मजबुत बनाउन गाउँपालिकाले कृषि तथा पशु सेवा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू कृषि तथा पशु पकेट क्षेत्रको रूपमा घोषणा गरी कार्यक्रमहरू संचालन गर्न एकमुष्ट रु ४० लाख बजेट विनियोजन गरिएको छ ।

२)मोलुङ गाउँपालिकालाई पर्यटक गन्तव्यको रूपमा बिकास गरी आय आर्जनमा टेवा पुर्‍याउने उद्देश्यले पर्यटन क्षेत्र बिकास कार्यक्रमको लागि रु १० लाख बजेट विनियोजन गरिएको छ

ख) सामाजिक विकास:-

१) गाउँपालिकाले समग्र शैक्षिक सुधारको लागि जनशक्ति व्यवस्थापनलाई महत्वपूर्ण कडिको रूपमा लिएको छ र शिक्षक विद्यार्थी अनुपातलाई मुख्य आधार बनाएर आ.व. २०७७।०७८ मा शिक्षामा गुणस्तरीयता ल्याउदै सार्वजनिक बिद्यालयको साख जोगाउनको लागि गाउँपालिकाले शिक्षा क्षेत्रमा एकमुष्ट रु ६० लाख बजेट विनियोजन गरीएको छ ।

२) स्वस्थ नेपाल, समृद्ध नेपाल, समृद्ध नेपाल सुखी नेपाली भन्ने मुल नारालाई आत्मासाथ गर्दै मोलुङ गाउँपालिका अन्तर्गत आवश्यक स्थानमा खोप केन्द्र भवन निर्माण लगायत मोलुङबासीको आधारभुत स्वास्थ्यलाई मध्यनजर गर्दै एक मुष्ट रु ४० लाख बजेट विनियोजन गरिएको छ ।

३)सम्पूर्ण जातजातिहरू बीच जातिय एकता,धार्मिक सहिष्णुता कायम गर्दै शान्त समाज निर्माण गर्न धार्मिक तथा साँस्कृतिक क्षेत्रको योगदानलाई मध्यनजर गर्दै धार्मिक संरचना निर्माणको लागि रु २० लाख बजेट विनियोजन गरिएको छ ।

४)भविष्यको कर्णधारको रूपमा रहेका युवा जगतको जोस जाँगर र ईच्छा शक्तिलाई सदा जोगाई राख्ने खेलकुद क्षेत्रको बिकासको लागि युवा तथा खेलकुद शिर्षकमा एकमुष्ट रु १० लाख र बिध्यालयको खेलमैदान निर्माणको लागि २५ लाख बजेट विनियोजन गरिएको छ ।

५)राज्य तथा राष्ट्र निर्माणमा प्रत्येक व्यक्तिको महत्वपूर्ण भुमिका रहेको हुन्छ र सो को लागि हरेक बर्ग,क्षेत्र, लिङ्ग, जाति, को समान अस्तित्व लाई स्वीकार गर्दै राज्य र राष्ट्र प्रति सम्पूर्ण नागरिकहरूलाई बफादार बनाउन

महिला ,बालबालिका ,जेष्ठ नागरिक ,अपाङ्ग जनजाती लगायत लक्षित बर्ग शिर्षकमा एकमुष्ट रकम रु ३० लाख विनियोजन गरिएको छ ।

ग) पूर्वाधार विकास:-

(१) गाउँपालिकाले जनताको जीवनलाई सहज बनाउने हेतुले पूर्वाधार विकासलाई प्राथमिकतामा राखेको छ । सडक, निर्माण तथा व्यवस्थापन गर्न गाउँपालिकाले एक मुष्ट रकम रु ८७ लाख बजेटको व्यवस्था गरेको छ ।

३) मोलुङ गाउँपालिका अन्तर्गत खानेपानि समस्या समाधानको लागि हाल लाई मोलुङ-४ कुलखोला हर्कपुर खानेपानीको लागि एक मुष्ट रु १५ लाख बजेटको व्यवस्था गरिएको छ ।

४) भवन तथा शहरी बिकासले नै मानव जिवनमा गुणस्तरीय जिवनको मापन गर्ने कुरालाई मध्यनजर गर्दै भवन, शौचालय, प्रतिकालय निर्माण जस्ता पूर्वाधारको क्षेत्रमा एकमुष्ट रु ६५ लाख बजेटको व्यवस्था गरिएको छ ।

घ) वातावरण तथा विपत व्यवस्थापन:-

१) विश्वव्यापि महामारीको रूपमा फैलिएको कोरोना भाइरस (कोभिड-१९) को संक्रमण रोकथाम तथा नियन्त्रणको लागि स्वास्थ्य क्षेत्रको सुदृणिकरण , स्वास्थ्यकर्मिको मनोबल उच्च बनाउने ,आवश्यक स्वास्थ्य र सुरक्षाका सामाग्रिको पर्याप्त व्यवस्था गर्ने आवश्यक क्वारेन्टाइन र आईशोलेशन निर्माण गर्ने ,परिक्षणको दायरा फराकिलो बनाउन समन्वय गर्ने , स्वदेश तथा बिदेशमा अलपत्र परेका मोलुङ बासिको उद्धार गर्ने तथा कोरोना भाइरसबाट प्रभावित अति विपन्न परिवारलाई राहत उपलब्ध गराउँदै स्वदेश तथा बिदेशमा रोजगारी गुमेकाहरुको लागि प्रकोप व्यवस्थापन कोषमा एक मुष्ट रु ३० लाख बजेट व्यवस्था गरेको छु ।

पालिका भित्र आईपर्ने विपत व्यवस्थापनको लागि एकमुष्ट रु १५ लाख विनियोजन गरिएको छ ।

ङ) सुशासन तथा संस्थागत क्षमता विकास:-

१) मोलुङ गाउँपालिकामा करारमा कार्यरत कर्मचारीहरुको मनोबल उच्च पार्न तालिम प्राप्त अ.न.मि लाई २२,०००।- र अन्य अ.हे.ब. अनमिलाई २०,०००।- श्रेणी विहीन करारमा कार्यरत कर्मचारीहरुको मनोबल उच्च पार्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

च) न्यायिक समिति:-

जनताको हक अधिकारलाई सूनिश्चित गर्दै शान्त र सभ्य समाजको निर्माण गर्न न्याय क्षेत्रको अग्रणि भुमिकालाई ध्यानमा राखि पालिका स्तरमा न्याय मूर्तिका रूपमा रहेका न्यायिक समितिका सदस्य,मेलमिलाप कार्यकर्ताहरुको क्षमतामा बृदि गरी स्वच्छ,निशपक्ष र उत्कृष्ट ढङ्गले न्याय सम्पादन गराउन न्यायिक समितिलाई क्षमता विकास एवं बडा तह मै न्यायिक निरुपण गर्न मेलमिलापकर्ताको क्षमता विकास गर्न १२ लाख बजेट व्यवस्थापन गरिएको छ ।

सम्मानित सभाध्यक्ष ज्यू,

अब म आर्थिक बर्ष २०७७।०७८ को गाउँपालिका स्तरमा संचालन हुने योजना तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न गईरहेको छु ।

सम्मानित सभाध्यक्ष ज्यू,

मुलुकमा संघीयता लागु भई स्थानीय तह घोषणा भए सँगै हामी आफैले स्थानीय तहबाटै आर्थिक, भौतिक, सामाजिक तवरले फड्को मारुपर्ने चुनौती थपिएको छ । सामाजिक क्षेत्र तथा भौतिक पुर्वाधार मा उल्लेखनीय रूपमा विनियोजन गरिएको यो बजेटबाट समृद्ध मोलुङ गाउँपालिकाको शुरुवात हुनेमा मैले विश्वास लिएको छु । बजेटको पुर्ण कार्यान्वयनले जनताले स्थानीय तहमा सरकारको उपस्थितिको अनुभुति हुनेछ भन्ने विश्वास लिएको छु । यो बजेटको सिद्धान्त र प्राथमिकतामा प्राप्त विभिन्न सुझावका लागि गाउँबासीहरू, शिक्षक, बुद्धिजीवीहरू, समाजसेवी, पत्रकार, कर्मचारी, प्रति म आभारी छु । बजेट निर्माणका क्रममा अहोरात्र खटिने गाउँपालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सम्पुर्ण कर्मचारीहरूलाई विशेष धन्यवाद दिन चाहन्छु । र अन्त्यमा, गाउँपालिकाको विकासमा सहयोग पुर्याउने सबै करदाताहरू, विभिन्न संघ संस्थाहरू, दातृ निकायहरू तथा आम मोलुङवासी बुवा आमा, दिदी बहिनी, दाजुभाईलाई यस अवसरमा हार्दिक आभार प्रकट गर्दै यो बजेटको सफल कार्यान्वयनमा समेत सबैको पुर्ण सहयोग पाउने अपेक्षा सहित विदा हुन्छु ।

धन्यवाद ,

नमस्कार ।

हेमकुमारी तामाङ

उपाध्यक्ष

मोलुङ गाउँपालिका